
LEFAPHA LA BOSIAMISI LE TLHABOLOLO YA MOLAOTHEO

BUKANA YA KAROLO YA 14: THOTLOETSO YA PHITLHELELO YA TSHEDIMOSETSO

*E rulagantswe ke: Kantoro ya Ballatsa Ballhankedi ba Tshedimosetso
Mogala: 012 - 357 8544 / 012 - 315 1730 / 15
Fekese: 012 - 315 4837*

E lhabolotswe ka 31 Phatwe 2016

BUKANA E RULAGANTSWE GO YA KA KAROLO YA 14 YA MOLAO WA THOTLOETSO YA PHITLHELELO YA TSHEDIMOSETSO, 2000

DIKAELO	2
Karolo 1, 2 & 3	3
Dintlha tsa kgolagano tsa Motlhankedi wa Tshedimosetso	3
Batlatsa Batlhankedi ba Tshedimosetso	4
Mokala mo Lefapheng la Bosiamisi & Tlhabololo ya Molaotheo	4
Direkhoto tse di leng teng ka tlhamalalo go ya ka karolo ya 15	6
Mokgwa wa phitlhelelo ya direkhoto tse di leng teng ka tlhamalalo	9
Phitlhelelo ya direkhoto go ya ka karolo ya 14(1)(d)	9
Mokgwatsamaiso wa kopo	13
Tuelo ya dituelo	13
Mokgwa wa tuelo	14
Dipaakanyo	14
Tlhabololo le go nna teng ga bukana	14
Dituelo	15

KAROLO 1

Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimose tso, 2000 (Molao No. 2 wa 2000) o baya gore Lephata la Puso le tshwanetse go tlamela dintlha tsa direkhoto tse di tshotsweng ke Lephata leo gore kopo nngwe le nngwe ya tshedimose tso e tsewe.

DINTLHA TSA DIREKHOTO TSE DI TSHOTSWENG KE LEFHATA LA PUSO DI TENG MO BUKENG E E ITSEGENG KA TLWAELO E LE BUKANA. KA JALO BUKANA E AMANA LE DIREKHOTO TSE DI TSHOTSWENG KE LEFHATA LA PUSO. DIREKHOTO TSE DI TSHOTSWENG KE TSA TIRO/DITIRO TSA YUNITI NNGWE LE NNGWE. GO FAROLOGANYA GARENG GA DITIRO/TIRO YA YUNITI NNGWE LE NNGWE, DIREKHOTO TSA YUNITI NNGWE LE NNGWE DI NA LE DINOMORO TSE DI FAROLOGANENG. REKHOTO NNGWE LE NNGWE E NA GAPE LE TAELO YA PHATLALATSO.

Kwa ntle ga direkhoto, tse gape di bidiwang difaele, bukana e na gape le tshedimose tso ya diaterese tsa Tlhogo ya Lefapha le tsa Mo/Batlhankedi ba Tshedimose tso ba Lephata la Puso gape le leina la yuniti nngwe le nngwe mo Lefhateng la Puso, tiro ya yona e kgolo le palo ya direkhoto tso tse di tshotsweng ke Lephata la Puso.

KAROLO YA 2

KAEDI YA KAROLO YA 10 YA DIBUKANA TSOTLHE MO REPHABOLIKING YA AFORIKABORWA

Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho ya Aforikaborwa e phasaladitse kaedi jaaka go kailwe ke Karolo ya 10 ya Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimose tso. Kaedi e teng kwa diofising tsa Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho ya Aforikaborwa.

Yuniti ya PAIA (Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimose tso) kwa Khomišeneng ya Ditshwanelo tsa Botho ya Aforikaborwa

Lefapha la Patlisiso le Makwalo
Private Bag X2700
HOUGHTON
2014

Mogala
Webosaete
imeile

+27 11 877 3600
www.sahrc.org.za
PAIA@sahrc.org.za

KAROLO YA 3

DINTLHA TSA KGOLAGANO TSA MOTLHANKEDI WA TSHEDIMOSE TSO LE BATLATSI BA LEFAPHA LA BOSIAMISI LE TLHABOLOLO YA MOLAO THEO

MOTLHANKEDI WA TSHEDIMOSE TSO

Mokaedikakaretso: Rre V Madonsela
Private Bag X81
PRETORIA
0001

Mogala: +27 12 406 4701/18, 012 406 4704/06
Fekese: +27 12 406 4703

Imeile: VusiMadonsela@justice.gov.za, bmusekwa@justice.gov.za, ckok@justice.gov.za

Tihaloso ya ditiro:

Go tlamela kaelo mo Lefapheng la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo (DOJCD) le go netefatsa tirelo ya modirelwa e e senang bofitha, e e maikarabelo, porofesanele gape e nonofile, e e akaretsang bangongoregi, Palamente le Puso.

BATLATSBA BATLHANEKDI BA TSHEDIMOSSETSO:

Moh Marlyn Raswiswi

Mmueledi Witness Ndou

Moh Natalie-Dominique Louw

Phitlhelelo ya Tshedimose tso & Taolo ya Direkhoto

Private Bag X81

PRETORIA

0001

Mogala: +27 12 357 8544, 012 315 1730 / 15

Imeile: paia@justice.gov.za

Fekese: +27 12 315 4837

Tihaloso ya ditiro:

Tsamaiso ya tiris o ya PAIA ka Maphata otlhe a Puso le kgolaganyo ya Thotloetso ya PAIA mo setšhabeng le katiso ya Batlatsba Motlhankedi wa Tshedimose tso ka ga tiris o ya Molao.

MAKALA MO LEFAPHENG LA BOSIAMISI LE TLHABOLOLO YA MOLAO THEO

<p><u>DITIRELO TSA</u> <u>KGOTLATSHEKELO</u> Motlatsamokaedikakaretso</p>	<p>Go netefatsa ditirelo tsa kgotlatshekelo tse di seng tlhotlhw a godimo le go tsamaisa kgaoganyo ya boathodi, botšhotšhisi le ditiro tsa tsamaiso; tharabololo e e bonako ya dintlha tsa molao wa malapa. Le dira dipatlisiso; le golaganya tsenyotirisong ya peomolao e e laoletsweng ke molaotheo e e jaaka Molao wa (2000) wa Thotloetso ya Tekatekano le Thibelo ya Kgethololo e e sa Siamang le Molao wa (2000) wa Thotloetso ya Bosiamisi jwa Tsamaiso; Le rotloetsa Molaotheo le dikaelo tsa ona; le thusa le go sireletsa ditheo tse di ikemetseng tse di tshegetsang demokerasi ya molaotheo go netefatsa go ikemela ga tsona le maatla a tsona; le go golaganya, go rotloetsa le go tlhagisa manaane malebana le tshegetso ya bosiamisi jwa loago le demokerasi ya go nna le seabe.</p> <p>Bokaedi: Nonfo ya Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo</p> <p>Go laola tlhagiso ya pholisi le ditsereganyo / manaane go tshegetsa mokgwa wa taolo ya kelelo ya melato; Tshekatsheko e e tswelelang ya ya go dira ga dikgotlatshekelo le go bebofatsa ditogamaano tsa tsereganyo go fokotsa tshalelomorago ya melato; Go neelana ka ditirelo tsa tshegetso ya HRP, go supa le go etela dikantoro tse di maleba malebana le merero ya HR; Go bebofatsa nolofatso ya dithulaganyo tse e seng tsa bosenyi le tsa bosenyi le ditsamaiso; Go netefatsa tlhagiso ya dithusi le tshwaraganyo malebana le nonfo kwa dikgotlatshekelong (dithusi tsa go rekhota, dipusetso tsa video, dithusi tse di tshwaraganeng tsa tsamaiso ya melato); Go bebofatsa le go sekaseka matlhomeso a bosetšhaba a taolo a a ka ga ditirelo tsa kgotlatshekelo go tokafatsa go dira; Go golaganya tshwaraganyo ya bosetšhaba ya ditiro tsa badirisani ba bosiamisi ka ga tsamaiso ya melato le tsenyotirisong ya ditlapele tsa dithopho; Go tlhagisa dikaelo tsa ditirelo le go bebofatsa matlhomeso a SLA ka ga tsamaiso ya ditiro tsa dikgotlatshekelo le go tlhokomela kobamelo ya dikaelo tsa ditirelo; Go golaganya dithulaganyo le tshedimose tso ya Ditirelo tsa Dikgotlatshekelo malebana le tshegetso ya ditshwetso; Go tshegetsa dithata tsa dikgotlatshekelo mo kgolaganong le baamegi ba bosiamisi</p>
---	--

<p><u>BALAOADI BA DIKGOTLATSHEKELOKGOLO</u> Molaodimogolo</p>	<p>Go tlamela ditirelo tse di fitlhelesegang tsa baswi le dithoto tse di sa kgoneng go duela melato, botlhomamisi le diterasete. Taolelo ya Balaodi ba Dikgotlatshekelokgolo ke go lebelela tsamaiso ya dithoto tsa baswi le tse di sa kgoneng go duela melato tsa batho le bathomolaong, diterasete le bathomamisi le go tokafatsa phitlhelelo ya Matlole a Motlamedi ka batho ba ba tshwanelwang ke go bona madi go tswa mo letloleng.</p>
<p><u>TLHABOLOLO YA PEOMOLAO</u> Motlatsamokaedikakaretso</p>	<p>Batlisisa, rulaganya le go rotloetsa dithabololo mo Molaotheong wa Rephaboleki ya Aforikaborwa, 1996. Batlisisa, rulaganya le go rotloetsa molaotlhomokgolo o montshwa kgotsa go o tlhabolola, go akaretsa peomolaotlaleletso, tsa Lefapha.</p>
<p><u>DITIRELO TSA KGAKOLOLO YA SEMOLAO</u> Mogakolodimogolo wa Molao wa Puso</p>	<p>Tlamela ditirelo tsa semolao tse di porofesenale, tse di seng tlhotlwa godimo, le tse di nonofileng thata mo Pusong, ka go tshola yuniti ya semolao, tlhagisa molaotlhommo le dipholisi ka ga go utswa madi, go ntshwafatsa tlhamo ya molaotlhommo le go baya ditirelo tsa semolao mo bogareng.</p>
<p><u>DITŠHELETE</u> Motlankedimogolo wa Ditšhelete</p>	<p>Go neelana ka ditirelo tsa tshegetso ka ga dintlha tsa ditšhelete.</p>
<p><u>DITIRELO TSA BOTLHE</u> Motlatsamokaedikakaretso: Ditirelo tsa Tshwaraganelo</p>	<p><u>Bokaedi: Dithulaganyo tsa Badiri (HR)</u> Go tlamela tirelo e e tsibogang ya thulaganyo ya badiri. Se se akaretsa kaelo ya pholisi, thuso ya tsamaiso le katiso go fitlhelela badiri ba ba tsepameng gape ba na le phisego mo Lefapheng la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo.</p>
	<p><u>Bokaedi: Thuto ya Setšhaba le Tlhaeletsano (PEC)</u> Go tlamela ditirelo tsa tlhaeletsano ka go phatlalatsa tshedimosetso le ditirelo tsa thuto ya setšhaba, e e golaganeng le Lenane la Bosetšhaba la Tlhaeletsano le go tsenya thitokgang ya bosetšhaba ka fa gare: "SETŠHABA SE SE MO TIRONG GO BONA BOTSHELO JO BO BOTOKA".</p>
	<p><u>Bokaedi: Tsamaiso ya Dithulaganyo tsa Tshedimosetso (ISM)</u> Go netefatsa gore DOJCD e dirisa thekenoloji e e siameng go fitlhelela dithulaganyo tsa tsamaiso tse di seng tlhotlwa godimo, go rotloetsa setšhaba go rwala maikarabelo le go dirana le ditlhoko tsa dithulaganyo tsa tshedimosetso le tsamaiso ka mkgwa o o nonofileng.</p>
<p><u>TLHABOLOLO YA MOLAOTHEO</u> Motlatsamokaedikakaretso</p>	<p>Go tsenya demokerasi ya molaotheo, melao ya yona le taolo mo nageng mo boemong jwa naga le Puso.</p> <p><u>Bokaedi: Dikamano tsa Boditšhaba</u> Go samagana le merero ya bosenyi le e e seng ya bosenyi ya boditšhaba, dithomelo tsa molatofadiwa kgotsa balatofadiwa go tswa mo nageng e nngwe go ya kwa go e nngwe, ditshwanelo tsa botho tsa boditšhaba le molao wa botho, thuso ya setegeniki le maeto a thuto mmogo le go tsenela dikopano tsa semmuso kwa moše wa mawate.</p>

KAROLO YA 4

DIREKHOTO TSE DI KWA LEFAPHENG, TSE DI LENG TENG KA TLHAMALALO

MATSENO

Kgaolo e e dirana le ditlamelo tsa karolo ya 14(1) ya Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimosetso, e e bayang gore lephata le tshwanetse go tlamela dintlha tsa direkhoto tse le nang le tsona go simolola dikopo tsa phitlhelelo ya tshedimosetso.

Go bothokwa go tlhokomela gore Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo le kgaogantswe ka ditlhopho di le pedi tse di kgolo malebana le tshedimosetso/direkhoto tse le nang le tsona:

- Makala a a dirang tiro e kgolo – Dikantoro tsa Balaodi, Ditirelo tsa Dikgotlatshekelo, jj.
- Makala a a dirang ditiro tsa tshegetso - HR, PEC, ISM, jj.

Se se akareditsweng mo bukaneng e ke ditlhogo tsa difaele. Difaele ke didirisiwa tse di dirisiwang go boloka direkhoto mo Lefapheng. Faele nngwe le nngwe e na le nomoro le tlhaloso e khutshwane ya direkhoto tse di tshotsweng mo faeleng le setlhogo sa faele. **Se se bothokwa thata** - faele nngwe le nngwe e na le nomoro ya yona, matlha a go bula le go tswala le taelo ya go latlha faele eo. Taelo ya go latlha e bothokwa ka ntlha ya gore e tlhomamisa gore go tshwanetse go diragala eng ka faele morago ga lobaka la nako e e totobetseng fa e fitlha kwa bokhutlong, sk. A10 e kaya gore faele e tshwanetse go romelwa kwa NASA (Diakhaefe tsa Bosetšhaba tsa Aforikaborwa) dingwaga di le lesome morago ga letlha la go tswala mo bokwantleng jwa faele. Ofisi ya Tona mo Lefapheng e na le thulaganyo ya yona ya go tshola direkhoto, e e tshwanang le ya Lefapha.

PHITLHELELO YA DIREKHOTO GO YA KA KAROLO YA 14(1) (e)

Tona o tshwanetse go, go ya ka karolo 15(2), phasalatsa kitsiso ya direkhoto tse di teng ka tlhamalalo mo Bukeng ya Puso.

Kgaolo e e tlhalosa ka kakaretso direkhoto tse di teng ka tlhamalalo. Tshedimosetso e e teng gape mo weposaeteng ya Lefapha: www.justice.gov.za.

TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG KA TLHAMALALO GO YA KA KAROLO YA 15(1) YA MOLAO WA THOTLOETSO YA PHITLHELELO YA TSHEDIMOSETSO WA 2000 (MOLAO WA NO. 2 WA 2000)

1. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG GORE DI TLHATLHOBIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(i)

Ditirelo tsa Dikgotlatshekelo

- Lekala: Thulaganyo ya Ditirelo tsa Dikgotlatshekelo.
- Foromo ya kopo ya go thapiwa jaaka Mokomišenara wa Dikano.
- Ditlhokego tsa kopo jaaka Mokomišenara wa Dikano.
- Foromo ya kopo ya go thapiwa jaaka morongwa wa leggotla.
- Foromo ya kopo ya go thapiwa jaaka motlhatlhabi.
- Tshedimosetso ya kakaretso ka ga Ofisi ya Moatefokate wa Malapa.
- Tshedimosetso ya kakaretso malebana le tiriso ya Tumulano ya Hague ka ga Dintlha tsa Baagi tsa go Utswa Bana Boditšhaba
- Dinomoro tsa kgoлагano tsa Moatefokatemogolo wa Malapa le diofisinyana tsa Moatefokate wa Malapa.
- Molao wa Bana wa 38 wa 2005
- Melawana ya Lefapha la Bosiamisi ya Molao wa Bana
- Molao 24 wa Tsereganyo ya Dintlha tse Dingwe tsa Tlhalo wa 1987
- Diforomo tse di farologaneng tse di beilweng ke Molaotlhomolo o o dirang
- Tshedimosetso ya kakaretso ka ga Dikgotlatshekelo tsa Tekano le Molaotlhomolo.

1. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG GORE DI TLHATLHOBIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(i)

- Molaotlhommo ka ga Dikgotlatshekelo tsa Tekano.
- Diforomo tse di dirisiwang kwa Dikgotlatshekelo tsa Tekano.
- Makwalo a mangwe, dibukana, diboroutšhara le diphamfolete, makwalokakaretso.
- Komiti ya Tekano ya Tshekatsheko ya dintlha le makwalo.
- Dinomoro tsa kgoлагano tsa Ditirelo tsa Kgotlatshekelo.
- Kaedi ya tiro - Tsamaiso ya kelelo ya kgotlatshekelo le kgetsyi ya Dikgotlatshekelo tsa Kgaolo le tsa Bosenyi tsa Setereke
- **Bokaedi: Nonfo ya Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo**
- Dintlha tsa kgoлагano tsa dikgotlatshekelo tse di kwa Tlase le batsamaisi ba dikgotlatshekelo
- Dintlha tsa kgoлагano tsa Diporesidente tsa Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo
- Lenane la Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo-malebana le Bosenyi
- Lenane la Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo-malebana le se e seng Bosenyi
- Kaedi e e totileng tiro-malebana le tsamaiso ya dikgotlatshekelo le tsamaiso ya kelelo ya melato malebana le Dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo le tsa Ditereke
- Diforomo tse di jalo tsa dikgotlatshekelo tsa Dikgaolo tse di seng ka ga Bosenyi
- Lenane la mafelo a dikgotlatshekelo kwa AVR e leng kwa teng
- Lenane la dikgotlatshekelo kwa dikgotlatshekelo tse di malebana le melato e e saletseng morago di tlhomilweng kwa teng
- Diforomo tse di farologaneng tse di tlhagisitsweng ke peomolao e e rileng

Thabololo ya Molaotheo

- Bukana ya Molaotheo wa Aforikaborwa (ka dipuo tsa semmuso di le 11 le Borile)
- Tshedimosetso ya ka Kakaretso ka ga Dikgotlatshekelo tsa Tekatekano
- Peomolao ka ga Dikgotlatshekelo tsa Tekatekano
- Diforomo tse di dirisiwang mo Dikgotlatshekelong tsa Tekatekano
- Dibukana, diboroutšhara le dipampitshana ka ga PAJA, PAIA le PEPUDA
- Ditshwetso tsa dikopano tsa Komiti ya Tshekatsheko ya Tekatekano
- Ditokomane tse di tlhagisang Kamogelo ya Ditumelano tsa Ditshwanelo tsa Botho tse di saenilweng ke Kabinete le Palamente
- Ditshedimosetso ka ga tswelelopele ya dikgoлагano le mekgatlho ya ka fa gare jaaka UN, Tumelano ya Hague, Ditheo tsa Boditšhaba tse di malebana le Tshwaragano ya Molao wa Poraelete
- Dipegelo tsa Naga ka ga Didirisiwa tsa Boditšhaba tsa Ditshwanelo tsa Botho
- Tshedimosetso ka Kakaretso ka ga tlhagiso ya Thulaganyo ya Bosetšhaba ya Tiro kgatlhanong le Bommala, Kgethololo ya Batswantle le Dikgoreletsi tse di Amegang
- Pholisi malebana e e ka ga go dira le Mekgatlho e e Seng ya Puso

1. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG GORE DI TLHATLHOBIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(i)

<p><u>Tlhagiso ya Peomolao</u></p>	<p>Dithulaganyo tse di dumeletsweng tsa Ntsha ya 14 ya Kabinete Dipegelo ka ga Diporojeke tse di Kgethegileng ka fa tlase ga Setheo sa Ditshwanelo tsa Botho, go akaretse tshedimose tso ka kakaretso le dintlha tsa kgolagano</p> <p>Tokomane ya pholisi ka ga Tshotlo ka Thobalano, LGBTI, HIV le AIDS, le Go gweba ka Batho</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tshedimose tso ya kakaretso ka ga Tlhagiso ya Peomolao. • Tsweletso ya Peomolao. • Peomolao e e tsamaisiwang ke Lefapha. • Dinomoro tsa kgolagano.
<p><u>Thuto ya Setšhaba le Tlhaeletsano</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tshedimose tso ya kakaretso ka ga Thuto ya Setšhaba le Tlhaeletsano. • Alemanaka ya ditiragalo. • Dinomoro tsa kgolagano.
<p><u>Tsamaiso ya Ditšhelete</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tshedimose tso ya kakaretso ka ga Ditirelo tsa Ditšhelete. • Dinomoro tsa kgolagano.
<p><u>Ditirelo tsa Kgakololo ya Semolao</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tshedimose tso ya kakaretso ka ga Ditirelo tsa Kgakololo ya Semolao. • Dipegelo tsa Molaotlhommo le dimamettlelelo tsa tiro.
<p><u>Dithulaganyo tsa Badiri</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Phasalatso ya diphatlhatiro mo Tirelopusong le Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotlhommo • Dipholisi tsa HR<ul style="list-style-type: none"> - Pholisi ya Tekano ya Thapo - Pholisi ya Dikamano tsa Badiri - Pholisi ya Tsamaiso ya Tiragatso - Pholisi ya Batho ba ba Nang le Bogole - Pholisi ya Tlolonako - Pholisi ya Tlhatlhobo ya Tiro - Pholisi ya HIV le AIDS - Pholisi ya Metshameko le Boitapoloso - Pholisi ya Patlo le Tlhopho le Bukana ya Mokgwatsamaiso - Pholisi ya Go thapiwa nakwana - Molawana wa Moaparo - Tlhomamiso ya go Khutlisa Tirelo - Pholisi ya Badiri ya Boitekanelo le Tshiamo - Pholisi ya Tshotlakako ka Thobalano - Khunologo - Molawana wa Maitsholo - Pholisi ya Thuso ya Dithuto - Pholisi ya Khudugo

1. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG GORE DI TLHATLHOBIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(i)

Balaodi ba Dikgotlatshekelokgolo

- Diforomo (Thoto ya Moswi, Botshoni, Diterasete, Batlhomamisi, le diforomo tsa Matlole a Batlamedi)
- Makwalotshedimosetso/dipegelo.
- Diphamfolete.
- Makwalotshedimosetso a Molaodi
- Potale ya Weposaete - ICMS

Tsamaiso ya Dithulaganyo tsa Tshedimosetso

- Boeteledipele.
- Makwalotshedimosetso a magatwe.
- Pegelo e e kgethegileng ya Dithulaganyo tsa Badiri.
- Tshekatsheko ya Dithogo.
- Lentswe a Rona.
- Togamaano ya Bosetšhaba ya Thibelo ya Bosenyi.

Dikamano tsa Boditšhaba tsa Semolao

- Ditumelano tsa boditšhaba tse di laolwang ke Lefapha
- Dipegelo tsa naga ka ga didirisiwa tsa boditšhaba tsa ditshwanelo tsa botho tse mo go tsona Lefapha e leng Bothati jwa Fa gare.

2. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI LENG TENG KA TLHAMALALO GORE DI REKIWE GO YA KA KAROLO YA 15 (1)(a)(ii)

(a) Palo ya direkhoto tse di fa godimo

(a) Direkhoto di ka bonwa ka go kopiwa ka lokwalo le le tla romelwang Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo, Private Bag X81; Pretoria; 0001,

(b) - (nomoro ya fekese: 012 - 315 4837); imeile: paia@justice.gov.za le ka go duela bokana ka R20-00.

3. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI LENG TENG KA TLHAMALALO GORE DI KHOPIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(ii)

(a) Palo ya direkhoto tse di fa godimo

(a) Direkhoto di ka bonwa ka go kopiwa ka lokwalo le le tla romelwang Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso, Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo; Private Bag X81; Pretoria; 0001,

(b) - (nomoro ya fekese: 012 – 315 4837; imeile: paia@justice.gov.za) le ka go duela tuelo e e beilweng mo nitlaneng ya 2 ya Karolo ya II ya Mametlelelo ya A ya Melawana e e amanang le Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimosetso.

1. TLHALOSO YA DITLHOPHA TSA DIREKHOTO TSE DI TENG GORE DI TLHATLHOBIWE GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(i)

4. TLHALOSO YA SETLHOPHA SA DIREKHOT TSE DI LENG TENG KA TLHAMALALO TSE DI SA DUELELWENG GO YA KA KAROLO YA 15(1)(a)(iii)

(a) Palo ya direkhoto tse di fa godimo

(a) Direkhoto di ka bonwa ka go kopiwa ka lokwalo le le tla romelwang
Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso,
Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo;
Private Bag X81;
Pretoria; 0001,

(b) - nomoro ya fekese: 012 - 315 4837; imeile:paia@justice.gov.za.

MOKGWA WA PHITLHELELO YA DIREKHOT TSE DI LENG TENG KA TLHAMALALO

Karolo 15 ya Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimose tso e baya gore Lefapha le tshwanetse go phasalatsa mamettlelelo (palo) ya direkhoto tse di leng teng ka tlhamalalo mo Lefapheng mo Bukeng ya Puso. Ga go a tshwanelwa go tlatswa Foromo A e e beilweng e e dirisiwang go kopa tshedimose tso fa go diriwa dikopo tsa direkhoto tse. Gape ga go na dituelo tsa mokopi tse di duelwang go bona direkhoto tse. Dituelo tse di duelwang ke tsa fa fela dikhopi tsa rekhoto di tla diriwa, go sa kgathalesege gore e mo fomateng ya khopi e e thata, disiki e e kitlaneng, setifi, kgatiso ya khasete, jj.

Mo direkhoto tseo di setseng di isitswe kwa Diakhaefeng tsa Bosetšhaba tsa Aforikaborwa teng, direkhoto di tla diriwa teng ka kobamelo ya melao e e teng ya go batla direkhoto tseo:

- Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimose tso, 2000 (Molao No. 2 wa 2000)
- Molao wa Tshireletso ya Tshedimose tso, 1982 (Molao No. 84 wa 1982)
- Molao wa Diakhaefe tsa Bosetšhaba le Direkhoto wa Aforikaborwa, 1996 (Molao No. 43 wa 1996)

KAROLO YA 5

PHITLHELELO YA DIREKHOTO GO YA KA KAROLO YA 14(1) (d)

Direkhoto tse di mo Lefapheng di bolokilwe ka go baya rekhoto mo faeleng. Direkhoto tsotlhe di rewa maina mme se se latelang leina ke nomoro, e e leng nomoro ya faele. Go tlhalosa - fa mongwe a batla go fitlhelela direkhoto mo Lefapheng tse di amanang le Lefapha jaaka mokgatlho, nomoro ya faele eo e tla nna 1 le go tloga fao go ya pele.

1 1 DIREKHOTO TSA MOKGATLHO

Dikarolo tse di akarediwa ke direkhoto: Tshedimose tso e amana le dikgaolo tsotlhe tsa Lefapha go akaretsa dikgaolo ka bongwe, e seng mo Lefapheng, tsa direkhoto tsa Lefapha, tse di akaretsang dikgotlatshekelo, bothati jwa botšhotšhisi le ofisi ya dikano. Dintlha tse di leng mo difaeleng tse di akaretsa dintlha tsa pholisi, ditekanyetso tsa pabalesego tse di amanang le dithoto tsa batho le tsa thulaganyo ka bobedi tsa dikgaolo tsa Lefapha, poloko ya tshedimose tso ya pabalesego le pholisi ya tlhaeletsano ya ka fa gare le ya kwa ntle.

Tshedimose tso ka ga ditheo tse dingwe tsa puso le mafapha - tshedimose tso e e teng e akaretsa pholisi ka ga tse fa godimo.

Ditekanyetso tsa pabalesego

Se se akaretsa pabalesego ya dikago le badiri, batlotlegi, Tona, dirasiti go tswa kwa mafapheng a mangwe le dintlha tse di sa tlamelwang ka totobalo.

2 2 MANNO

Difaele tse di tlhalosa pholisi e e ka ga manno a semmuso a diofisi, manno a semmuso, a a tla akaretsang dikgotlatshekelo, pabalesego ya dikago tsa kgotlatshekelo, dipaakanyo, manno a batlhankedi ba ba tlhophilweng le manane a a teng a dikago fela go sa akarediwa thulaganyo ya matlo go badiredipuso.

3 3 DIPOLOKELO, DIDIRISIWA LE DIPHASALATSO

Difaele/direkhoto tse di amanang le dikago tsa semmuso le diofisi, tlanelo ya tsamaiso, e e akaretsang pholisi ya go fitlhelela e e teng. Se se akaretsa dipholisi ka ga tlanelo, ditaolo, thulaganyo ya didirisiwa tse di bolokang tiro, didirisiwa tsa dikwalelo le tsa kgatiso, diphasalatso tse di akaretsang dipegelo tsa molao, didirisiwa tsa laeaborari, tlanelo ya dibuka tsa laeaborari, didirisiwa tsa go paka le tsa matlakala, tiriso ya metšhini le tlhagiso ya tshedimose tso, go bona fenitšhara le digokedi.

4. 4 TLHAELETSANO

Difaele/direkhoto tse di dirana le didirisiwa tsa tlhaeletsano, ditirelo tsa poso le dipalangwa, tiriso le dintlha tse di amanang.

5. 5 DITŠHELETE

Difaele/direkhoto tse di amanang le pholisi ya ditšhelete ya Lefapha e e amanang le dithulaganyo tsa tshwetso, tlhopho ya ditshupatloto, ditaolo tsa ditšhelete, tsaya melato, madi a a sa busiwang, dirasiti le dituelo tse di farologaneng, Melawana ya Molao wa Tsamaiso ya Ditšhelete tsa Puso. Difaele di na le tshedimosetso ka ga tlhopho ya tshupatloto ya bosiamisi le tshupatloto ya dipositi ya bosiamisi.

6. 6 BADIRI

Puisano e e amanang le badiri ka bongwe e tla diriwa mo difaeleng tsa tokololo nngwe le nngwe ya badiri. Difaele tse dingwe ke tsa puisano ya kakaretso ka ditlhogo tse di boletsweng. Go diranwa le molawana wa badiri mo seka-motseletsele 7/2. Seka-motseletsele 6/24 e dirana le Khomišene ya Dimagiseterata le baathodi ba Kgotlatshekelo ya Dikopo tsa Lefatshe.

Le fa dingwe tsa dikgaolo mo Lefapheng di ikemetse mme jaaka go thalositswe fa godimo di tla nna le bukana e e kwa thoko, Ofisi ya Bosetšhaba e sa ntse e tshola direkhoto le dithapo tsa kgalaganyo, tuelo le dintlha tseo di tla tlhagelela gape e le direkhoto tse di mo Lefapheng.

Difaele tse di na le direkhoto tsa badiri, maemo a bona a tirelo, tlhatlhobo ya badiri, katiso, ditlhatlhoso, dituelo le melemo, dikabo, melao e e amanang le go tsholwa ga badiri, junifomo le molao wa moaparo, dintlha tsa dithulaganyo tsa ditherisano tsa badiri, mekgwa le dithulaganyo tsa tharabololo ya dikgotlhang, dikwadiso le ditsenelo tsa mekgatho e mengwe, boitapoloso le boabadijo, dipholisi tsa go phaka le karatšhe.

Difaele tse di akaretsa gape badiri ba kwa dikhomišeneng le kwa dikgotlatshekelo, ka ga tekatekano ya thapo le tekano ya bong.

7. 7 TSAMAIISO, TAOLO LE DITIRELO

Difaele tsa tsamaiso di na le direkhoto tsa ditirelo tsa Palamente, ditaelo ka Tona le tlhogo ya tsamaiso, tlhatlhobo ya tirelo ka Lefapha, taolo ya direkhoto, thapo ya badiri, dipalopalo, diphasalatso tsa puso, ditaolo, lenane la thuso ya badiri, maeto le metsamao ya ditokololo tsa Kabinete, ditirelo tsa laeborari, maemo le bong, ditirelo tsa thusomorafe, puisano ya loago le dintlha tsa puo.

8. 8 THULAGANYO YA SEMOLAO

Dintlha tse di amanang le Molao o o Tlwaelegileng, Molao wa Molaotheo/Puso, Melao ya Batho ba ba Tlhokafetseng ba sa Dira Diwili, Molao wa Boditšhaba le dikgetsi tse di sweditsweng ka dintlha tse di fa godimo.

9. 9 TSAMAIISO YA SEMOLAO LE MOKGWATSAMAIISO

Dikhomišene, dikakanyo tsa semolao, kemedi ya semolao, boto ya melao, tiragatso ya kanelo ya makwalo, venia aetatis, tsamaiso ya dikgotlatshekelo, ditirelo tsa tshegetso ya botšhotšhisi, mokgwatsamaiso wa bosenyi le batho ba ba tshwerweng, beile, dikattholo, bopaki, boikuelo, ditshekatsheko le dintlha tse di amanang.

10. 10 DINTLHA TSA THUNO YA KA FA GARE

Dipegelo, dipholisi le manane a lekala la thuno, tšhata ya thuno ya ka fa gare, pegelo ya thalotlhakore, lenane la pabalesego, dithutano tsa temogo ya kotsi ya tiro, pegelo e e kgethegileng ya Mmueleli Kakaretso ya 31 Mopitlwe 1998, dipegelo tse di farologaneng, Pegelo ya King ya tshwaraganelopuso, dipolelo tsa ngwaga tsa ditšhelete, dipegelo tsa ngwaga, makwalo a thulaganyo ya tekanyetsokabo.

11 11 DIPALOPALO

12. 12 DIKONTERAKA

Direkhoto tse di sa amanang ka tlhamalalo le tirokgolo ya Lefapha.

13. 13 PABALESEGO YA BOSETŠHABA LE BAAGI

Difaele tse di akaretsa dintlha tse di amanang le mephato ya pabalesego, dibetsa le ditlhomelo.

14. 14 DINTLHA TSA BAAGI LE SETŠHABA

Dintlha tsa baagi le tsa sebele, ditlhopho, matsalo, manyalo le dintsho, tsamaiso ya dithoto, tshireletso ya diphologolo le tshomarelo ya tlhago, dintlha tsa bosetšhaba tsa polokelo, boitumediso, metshameko le boitapoloso, diphasalatso tsa puso, dintlha tsa saense, dikaroganyo tsa lotso, Lenane la Kagoseša le Tlhabololo.

15. 15 TLHOKOMELO YA LOAGO

Thuso ya didirisiwa, tlhokomelo ya bana, tlanelo, dintlha tsa boitekanelo, malwetsi a tlhaloganyo, diphapogo tsa maitsholo, tlhomo le tsamaiso ya mekgatlho le ditheo.

16. 16 GO SUTA MO LEFELONG LE TAOLO YA BONNO

Go tsaya le go nna mo Lefelong la Banka ya tsa Mafatshe, kwadiso ya bong, go tsena le go tswa mo nageng, boagi le tswelletso ya semolao ya go neela motho yo e seng moagi boagi jwa naga, go busetsa motho gae, dipaseporoto, ditetlelelo le dintlha tse di amanang le tsona, komitkgakololo ya merero ya bosenang bosemorafe.

17. 17 MATLO A SETŠHABA

Matlo a bosetšhaba, ditekanyetso tsa taolo ya khiri.

18. 18 TLHAELETSANO YA SETŠHABA

19. 19 BOLEMIRUI LE BODIRELATLHAPI

20. 20 KGWEBO, INTASETERI, MEEPO LE DIMINERALE

21. 21 TIRO

22. 22. THUTO

23. 23. SETSO

Dipholisi tse di khutlisitsweng, ditogamaano le manane ka ga:

- Tlhabololo ya Thulaganyo ya Badiri le Tsamaiso ya Kgollatshekelo
- Ka ga basadi le bana
- Ka ga molaotlhomo le tlhomo

DIPHASALATSO TSE DINGWE

- Mokgwa wa go dira bosiamisi jo bo kgonang
- Phetolo ya thulaganyo ya bosiamisi
- Diofisi tsa kgakololo ya baagi
- Dikaedi tsa ditlholomolao tsa thobalano
- Polelo ya pholisi ya bong
- Tlhomo ya tšhata ya badirisi ba kgollatshekelo
- Bothati jwa Bosetšhaba jwa Botšhotšhisi
- Makwalo a tlhomo ya Diyuniti tse di kgethegileng
- Lenane la Ditshwanelo tsa botho
- Thulaganyo e e tshwaraganeng ya bosiamisi
- Thulaganyo ya E-justice
- Makwalo a ditherisano a dikgotlatshekelo le Kgollatshekelo ya Molaotheo
- Kholetšhe ya Bosiamisi

- Ofisi ya Moatefokate wa Malapa
- Thuso ya Semolao ya SA
- Ofisi ya Mosireletsi wa Setšhaba
- Khomišene ya Tekano ya Bong
- Khomišene ya Boammaaruri le Poelano
- Ofisi ya Balaodi - ditekanyetsokabo ya diofisi ka bongwe
- Pampitshana ya tshedimose tso e e ka ga tirelo ya Baatefokate ba malapa

DIREKHOTO TSE DI TSHOTSWENG KE LEFAPHA

1. 1 DINTLHA TSA FA GAE

1/P	PHOLISI
1/1	MANNO
1/1/2	DIOFISI
1/1/3	MANNO A SEMMUSO
1/ 2	THEBOLO LE DITIRELO
1/3	MAETO LE DIPALANGWA
1/ 4	DITHULAGANYO TSA MANNO
1/5	DITLHAELETSANO
1/6	DIKHONFERENSE TSA BOBEGAKGANG, DIKGOLOLO LE DIPOLELO TSA BOBEGAKGANG
1/7	TSAMAISO YA OFISI

2. 2 DINTLHA TSA PALAMENTE, KABINETE LE DIKOMITI

2/1	PALAMENTE
2/2	KABINETE
2/3	DIKOMITI TSA KABINETE

Se se akaretsa lephata la loago, lephata la ikonomi, peeletso le thapo, dikamano tsa bosetšhaba, kagiso le pabalesego, bosiamisi, thibelo ya bosenyi le setlhopha sa pabalesego, go busa le tsamaiso.

3. 3 DINTLHA TSA LEFAPHA

3/1	OFISI YA BOSETŠHABA
3/2	DIOFISI TSA KGAOLO
3/3	KGOTLATSHEKELO YA MOLAO THEO
3/4	KGOTLATSHEKELOKGOLO YA BOIKUELO
3/5	DIKOTLATSHEKELOKGOLO
3/6	GO THAPA BAATLHODI
3/7	DIKOTLATSHEKELO TSA KGAOLO
3/8	DIKOTLATSHEKELO TSA DIMAGISETERATA
3/9	DIKOTLATSHEKELO TSA MALAPA
3/10	DIKOTLATSHEKELO TSA BADIRI
3/11	DIKOTLATSHEKELO TSA DIKOPO TSA LEFATSHE
3/12	DIKOTLATSHEKELO TSA DIKOPO TSE DINNYE
3/13	DIKOTLATSHEKELO TSA DITLHOPHO
3/14	BAKWADISI
3/15	BALAODI
3/16	MOKAEDI WA BOSETŠHABA WA BOTŠHOTŠHISI JWA PUSO
3/17	MOKAEDI WA DITIRO TSE DI KGETHEGILENG
3/18	BOAKEDI JWA DIPATLISISO
3/19	MOKAEDI WA BOSETŠHABA WA BOTŠHOTŠHI JWA PUSO
3/20	BATŠHOTŠHISI BA PUSO
3/21	BABUELEDI BA PUSO
3/22	BAATEFOKATE BA MALAPA
3/23	BABUELEDI
3/24	BAATEFOKATE
3/25	DITHAPO TSE DINGWE TSA SEMOLAO, DITHAPO LE MOLAWANA WA BARONGWA BA LEKGOTLA, BATLHATLHOBI, BAATLHODI BA KAGISO, BAKOMIŠENARA BA DIKANO

3/26	DITHEO TSA SEMOLAO sk. KHOMIŠENE YA TLHABOLOLO YA MOLAO YA AFORIKABORWA jj.
3/27	GO TLHATLHELA KGETSI KGATLHANO LE PUSO
3/28	DIPUSETSO TSA BATHO BA BA LATOFADIWANG KGOTSA BA BA BONWENG MOLATO KWA BA DIRETSENG BOSENYI TENG
3/29	MOLAOTLHOMO
3/30	DINTLHA TSA BOSENYI
3/31	DINTLHA TSA BAAGI
3/32	MAETO A KWA MOSEJA
3/33	DITSHWANELO TSA BOTHO
3/34	DIKAMANO TSA BODITŠHABA
3/35	FORAMO YA GARENG GA DIPUSO
3/36	DINTLHA TSE DI ROMETSWENG/AMOGETSWENG GO TSWA KWA DITHEONG TSE DINGWE

4. 4 DINTLHA TSA MAKOKO A DIPOLOTIKI

5. 5 DINTLHA TSA PORAEFETE TSA LEFAPHA

Se se akaretsa dikabo tsa tlotlego, botokololo jwa mekgatlho, dintlha tsa loago, dintlha tsa dikamogelo le tiro.

KAROLO YA 6

MOKGWATSAMAISO WA KOPO

Dikopo ka mogala

dikopo tse di sa tthomamang (ka mogala) ga di a thibelwa ke molao. Kopu nngwe le nngwe ya go nna jalo e e dirilweng go Motlhankedi wa Tshedimosetso/Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso ka nomoro ya mogala e e neetsweng mo bukaneng e tla tsewa kwa ntle ga gore Motlhankedi wa Tshedimosetso/Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso a supe gore ditlamelo tsa Molao di tshwanetse go diragadiwa - mo ntlheng e, Foromo ya A e tshwanetse go tladiwa.

Phitlhelelo ya boithaopo

Tshedimosetso e e teng ka tlhamalalo e tla diriwa teng kwa diofising tsa Lefapha kgotsa ka mokgwa kgotsa tsela e e kopilweng ka yona, fa se se ka amogelesega le go kgonega. Mokgwa wa phitlhelelo o tla akaretsa: tlhatlhobo ka go khopa tshedimosetso fa e tlhokega le ka tuelo e e beilweng ya dikhopi. Phitlhelelo ya tshedimosetso ya pono, theetso-pono ka kwalololo, kgatiso le/kgotsa didirisiwa tsa go khopa tse di teng fa go tlhokega.

Karolo ya 14(1)(d) e kopa

- Mokopi o tshwanetse go tlatsa foromo e e tshwanang le e e gatisitsweng mo Bukeng ya Puso (Kitsiso R187 Govt-15 Tlhakole 2002- Foromo ya A)
- Mokopi o tshwanetse go supa tsela kgotsa mokgwa wa phitlhelelo o o batliwang jaaka go beilwe ke karolo 29.
- Lefapha le tla leka go neelana ka phitlhelelo ka tsela e e kopilweng ka yona kwa ntle ga gore se se tla kgoreletsa tiro ya Lefapha go tsamaya ka thelelo.
- Fa Lefapha le neelana ka phitlhelelo le tla elatlhoko tshomarelo e e tshwanetseng ya tshedimosetso, tlolo ya tetlokhopi le tuelo jaaka e beilwe e tla duelwa pele ga kopo e tsewelediwa le pele ga go neelwa phitlhelelo.
- Mokopi yo o emetseng yo mongwe o tshwanetse go neelana ka dintlha tsa maemo a a dirang ka ona.
- Mokopi yo o sa itseng go buisa kgotsa go kwala a ka dira kopo ka go bua mme Motlhankedi wa Tshedimosetso/Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso o pateletsega go thusa mokopi yoo.

KAROLO YA 7

TUELO YA DITUELO GO YA KA MOLAO

“Mokopi ka sebele”

Mongwe le mongwe yo o batlang tshedimose e e ka gagwe o bidiwa mokopi ka sebele mme ga a tlhoke go duela tuelo ya mokopi.

“Mokopi”

Tuelo ya kopo e e duelwang lephata lengwe le lengwe la puso ke R35-00 jaaka go beilwe ke Melawana ya Molao. Go tlaleletsa, fa dikhopi dingwe le dingwe kgotsa dikwalololo di kopiwa, tseo di tla duedisiwa go ya ka thulaganyo ya tuelo e e beilweng ke Melawana mme Motlhankedi wa Tshedimose/ Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimose o tla duedisa nako e e tseilweng ya go tswaledisa kopo.

KAROLO YA 8

MOKGWA WA TUELO

Dituelo tsotlhe di tla diriwa ka mokgwa wa madi a a duelwang kwa Kgotlatshekelo ya Dimagisiterata le/kgotsa Ofisi ya Kgaolo kgotsa ka dipositi mo akhaontong ya banka ya Lefapha.

Dintlha tsa banka tsa Lefapha ke tse di latelang:

Standard Bank

Nomoro ya akhaonto: 010147136

Khoutu ya Lekala: 010045

Mofuta wa Akhaonto: Department of Justice and Constitutional Development Vote Account Deposits

Kaelo: 7/6/9 Sefane le ditlhakaina tsa Mokopi

BOTLHOKWA: Ga go kopo e e tla tswelediwa kwa ntle ga gore tuelo ya kopo e duelwe mo go tlhokegang teng – karolo 22(1) ya Molao.

KAROLO YA 9

DIPAANKANYO TSE DI TENG FA GO SA OBAMELWA DITLAMELO TSA MOLAO

Molao o tlamela mokgwatsamaiso wa boikuelo jwa ka fa gare go ya ka dikarolo 74 le 75. Tona ke bothati jo bo maleba go sekaseka tshwetso nngwe le nngwe e e tseilweng mo boikuelong.

Motho yo o ngongoregang o sa ntse a na le tšhono ya go ya kwa dikgotlatshekelo fa a sa kgotsofadiwa ke tshwetso ya bothati jo bo maleba.

KAROLO YA 10

GO TLHABOLOLA BUKANA

Bukana e tla tlhabololwa mo dikgweding di le somepedi morago ga phasalatso ya bukana e ya ntlha.

Bukana ya Lefapha la Bosiamisi le Tlhabololo ya Molaotheo go ya ka karolo 14 ya Molao wa Thotloetso ya Phitlhelelo ya Tshedimosetso wa 2000 (Molao wa No. ya 2 wa 2000) e phasaladiwa ka dipuo tsothe di le somenngwe tsa semmuso.

KAROLO YA 11

GO NNA TENG GA BUKANA

Bukana e tla nna teng kwa mafelong a a beilweng ke Molao wa Diposi ya Semolao, le kwa diofising tsa Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho ya Aforikaborwa jaaka go tlhagisitswe mo KAROLO ya 3 fa godimo.

DITUELO TSA DIREKHOTO TSA LEPHATA LA PUSO JAAKA GO SUPILWE KE MELAWANA YA GAJAANA YA MOLAO

Tuelo ya go tlhagisa gape, e e kailweng mo karolo ya 15(3) ya Molao, ke e e latelang

- (a) Fothokhophi nngwe le nngwe ya tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 0-60
- (b) Khophi nngwe le nngwe e e gatisitsweng ya tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 0-40
- (c) e e tshotsweng mo khomputareng kgotsa mo eleketeroniking kgotsa ka mokgwa o o buisegang wa motšhini
khophi mo khomputareng ka mokgwa o o buisegang mo
  - (i) disiking ya setifi 5-00
  - (ii) disiki e e kitlaneng 40-00
- (d) (i) Dikwalololo tsa ditshwano tsa pono, tsa bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 22-00
(ii) Khopi ya ditshwano tsa pono 60-00
- (e) (i) Kwalololo ya direkhoto tsa theetso, tsa tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 12-00
(ii) Khophi ya rekhoto ya theetso 17-00

Tuelo ya kopo e e duelwang ke mokopi mongwe le mongwe, kwa ntle ga mokopi ka sebele yo o kailweng mo karolo ya 22(1) ya Molao, ke 35-00

Dituelo tsa phitlhelelo tse di duelwang ke mokopi tse di kailweng mo karolo ya 22(7) ya Molao, kwa ntle ga gore ga a tihoke go duela ka karolo ya 22(8) ke tse di latelang:

- (a) Fotokhophi nngwe le nngwe ya tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 0-60
- (b) Khophi nngwe le nngwe e e gatisitsweng ya tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 0-40
mo khomputareng kgotsa eleketeroniki kgotsa ka mokgwa o o buisegang mo motšhining
  - (i) disiking ya setifi 5-00
  - (ii) disiki e e kitlaneng 40-00
- (c) (i) Kwalololo ya ditshwano tsa pono, tsa tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 22-00
(ii) Khophi ya ditshwano tsa pono 60-00
- (d) (i) Kwalololo ya direkhoto tsa theetso, tsa tsebe ya bogolo jwa A4 kgotsa karolo ya yona 12-00
(ii) Khophi ya rekhoto ya theetso 17-00

Go batla rekhoto gore e senolwe, **R15-00** ura nngwe le nngwe kgotsa karolo ya ura, go sa akarediwa ura ya ntsha, e e tlohegang go amogelesegile mo go batleng goo.

Tuelo ya go posa go duelwa fa khopi e tshwanetse go romelwa go mokopi.

Ka maitlhommo a karolo ya 22(2) ya Molao, tse di latelang di a dira:

- (a) diura di le thataro jaaka diura tse di tla fetwang pele ga dipositi e duelwa; le
- (b) nngwetharong ya tuelo ya phitlhelelo e e duelwang jaaka dipositi ke mokopi.

Mokgwa wa kopo

Kopo ya phitlhelelo ya rekhoto, jaaka go thalositswe mo karolo ya 53(1) ya Molao, e tshwanetse go diriwa ka mokgwa wa Foromo ya A ya Mametlelelo.